

Departementet, Holmens Kanal 22, 1060 København K
Tlf. 3392 9300, Fax. 3392 9441, E-mail valg@ism.dk
J.nr. 2009-5963

Alle kommunalbestyrelser
cc.: KL, DR, regionsrådene

11. august 2009

Vedrørende brevstemmeafgivning på folkeregistrene/borgerservicecentre til kommunal- og regionalvalget den 17. november 2009

1. Indledning

Dette brev indeholder oplysning om brevstemmeafgivning på folkeregistrene/borgerservicecentre til kommunal- og regionalvalget tirsdag den 17. november 2009. **Brevstemmeafgivningen på folkeregistrene/borgerservicecentre begynder tirsdag den 18. august 2009** (3. tirsdag i august måned i valgåret). Kommunalbestyrelsen har ansvaret for tilrettelæggelsen og gennemførelsen af brevstemmeafgivningen på folkeregistrene/borgerservicecentre.

2. Retsgrundlag

Tirsdag den 17. november 2009 skal der afholdes valg til kommunalbestyrelser og regionsråd. Valgene afholdes efter reglerne i lov om kommunale og regionale valg (lovbekendtgørelse nr. 144 af 24. februar 2009) samt de bekendtgørelser og cirkulærer, som ministeriet har udstedt i henhold til loven.

3. Betingelser for brevstemmeafgivning

Efter reglerne i den kommunale og regionale valglovs kapitel 6 kan enhver vælger, der er forhindret i at møde frem til afstemningen på valgdagen, afgive brevstemme på ethvert folkeregister her i landet.

I kommuner, hvor folkeregisterfunktionerne varetages i flere afdelinger, herunder i en eller flere borgerserviceafdelinger, kan der gives adgang til at brevstemme på alle kommunens borgerserviceafdelinger inklusiv filialer. I de kommuner, som er blevet væsentligt større efter kommunalreformen, kan det være hensigtsmæssigt at give vælgerne adgang til at brevstemme flere steder i kommunen, så vælgerne ikke får for lang afstand til et sted, hvor de kan brevstemme.

Ret til at afgive stemme, herunder brevstemme, til kommunale og regionale valg har enhver, der på valgdagen er fyldt 18 år, har fast bopæl i kommunen/regionen, og som herudover enten har dansk indfødsret (statsborgerskab),

er statsborger i en af de øvrige medlemsstater i EU, er statsborger i Island eller Norge eller uden afbrydelse har haft fast bopæl i riget i de sidste 3 år forud for valgdagen.

4. Fristerne for brevstemmeafgivning

Brevstemmeafgivning på folkeregistrene kan finde sted **fra den 3. tirsdag i august måned i valgåret til og med lørdagen før valgdagen**. Der kan således **brevstemmes fra og med tirsdag den 18. august 2009 til og med lørdag den 14. november 2009**. Fra og med den 18. august 2009 skal der være personale til stede, der kan fungere som brevstemmemodtagere for de vælgere, der måtte henvende sig for at brevstemme.

Folkeregistrene/borgerservicecentre skal mindst ét sted i kommunen **holde åbent for brevstemmeafgivning lørdag den 14. november 2009** i nogle timer. Det vil i øvrigt være hensigtsmæssigt at holde også de øvrige folkeregistre/borgerserviceafdelinger i kommunen åbent nogle timer den pågældende dag. Det vil endvidere være hensigtsmæssigt at holde folkeregistrene/borgerservicecentre åbne nogle timer de to forudgående lørdage, dvs. **lørdag den 31. oktober 2009 og lørdag den 7. november 2009**.

5. Brevstemmemateriale

Ved brevstemmeafgivning må kun anvendes det brevstemmemateriale, der er tilvejebragt ved Indenrigs- og Socialministeriets foranstaltning.

Indenrigs- og Socialministeriet har i 2008 fået fremstillet nyt brevstemmemateriale til kommunale og regionale valg.

Brevstemmematerialet består af:

- 1) en **grå stemmeseddel** til kommunalbestyrelsesvalget påtrykt ordene "Stemmeseddel til kommunalbestyrelsesvalg" og forsynet med tre rubrikker til angivelse af henholdsvis bogstavbetegnelse, listebetegnelse (partinavn) og kandidatnavn,
- 2) en **blå konvolut**, der på forsiden er påtrykt ordene "Stemmeseddel til kommunalbestyrelsesvalg" samt en kortfattet vejledning om, hvordan stemmesedlen skal udfyldes,
- 3) en **gul stemmeseddel** til regionsrådsvalget påtrykt ordene "Stemmeseddel til regionsrådsvalg" og forsynet med tre rubrikker til angivelse af henholdsvis bogstavbetegnelse, listebetegnelse (partinavn) og kandidatnavn,
- 4) en **gul konvolut**, der på forsiden er påtrykt ordene "Stemmeseddel til regionsrådsvalg" samt en kortfattet vejledning om, hvordan stemmesedlen skal udfyldes,
- 5) et **følgebrev**, der på vejledningssiden nederst i højre hjørne er påtrykt: "Schultz 2008", samt

- 6) en **gråblå yderkuvert**, der på forsiden i nederste venstre hjørne er påtrykt ordene "Stemmeseddel til kommunale og regionale valg".

Eventuelle restoplæg af brevstemmemateriale fra kommunal- og regionalvalget i **2005 kan fortsat benyttes**. Tidligere restoplæg kan derimod *ikke* benyttes. Brevstemmemateriale beregnet til folketingsvalg, folkeafstemninger eller Europa-Parlamentsvalg kan *ikke* benyttes til kommunale og regionale valg.

Benyttes restoplæg af brevstemmemateriale fra kommunale og regionale i 2005 i henhold til ovenstående, skal ministeriet gøre opmærksom på, at det kan give nogle **problemer i forhold til postsorteringen**, hvis yderkuverten frankeres med en frankeringsmaskine, der påfører afsenderens postnummer. I dette tilfælde kan man risikere, at yderkuverten ved den maskinelle postsortering returneres til indehaveren af frankeringsmaskinen. Dette skyldes, at yderkuverten i det gamle materiale er mindre end i det nye brevstemmemateriale, som ministeriet har fået fremstillet. For at undgå dette skal brevstemmemodtageren overstrege afsenderadressen i frankeringsstempleet, inden brevet videregives til Post Danmark til postbesørgelse.

Brevstemmematerialet skal findes på folkeregistrene/borgerservicecentre senest fra den 3. tirsdag i maj måned i valgåret, jf. den kommunale og regionale valglovs § 66, stk. 2, 2. pkt.

Brevstemmemateriale kan rekvireres hos Schultz Distribution, Herstedvang 10-12, 2620 Albertslund, tlf. 43 22 73 00, telefax 43 63 19 69, e-post schultz@schultz-grafisk.dk. Det er ikke muligt at bestille brevstemmemateriale via internettet.

Kommunalbestyrelserne kan i stedet for det følgebrev og den yderkuvert, som Indenrigs- og Socialministeriet har fået fremstillet, anvende det følgebrev, som kommunalbestyrelsen kan udskrive fra KMD A/S's valgudskrivningssystem, samt den yderkuvert, der passer til dette følgebrev.

6. Fremgangsmåden ved anvendelse af brevstemmematerialet til kommunale og regionale valg 2009

Ved anvendelse af brevstemmematerialet til kommunale og regionale valg foretages stemmeafgivning til både kommunalbestyrelsesvalget og regionsrådsvalget ved benyttelse af ét sæt brevstemmemateriale, idet hvert sæt som nævnt indeholder både en stemmeseddel med tilhørende konvolut til kommunalbestyrelsesvalget og en stemmeseddel med tilhørende konvolut til regionsrådsvalget. Følgebrevet vedrører derfor både kommunalbestyrelsesvalget og regionsrådsvalget, og dette følgebrev samt de to konvolutter med stemmesedler skal sendes til vedkommende kommunalbestyrelse i samme yderkuvert. Yderkuverterne må ikke være indlagt i andre konvolutter ved aflevering til postbesørgelse.

Om fremgangsmåden ved stemmeafgivningen kan i øvrigt henvises til den vejledning, der er trykt på bagsiden af følgebrevet. På forsiden af følgebrevet skal

vælgeren bl.a. angive, om der fremsendes én eller to konvolutter med stemmeseddel, jf. nedenfor.

Hvis en vælger kun ønsker at afgive stemme enten til kommunalbestyrelsesvalget eller til regionsrådsvalget, kan vælgeren tilbagelevere den ubenyttede stemmeseddel med tilhørende konvolut til stemmemodtageren, der i givet fald straks skal tilintetgøre den ubenyttede stemmeseddel og konvolut. I stedet for at tilbagelevere den ubenyttede stemmeseddel med tilhørende konvolut, kan vælgeren dog blot undlade at udfylde den pågældende stemmeseddel, men i øvrigt følge den almindelige fremgangsmåde med at lægge stemmesedlen i den tilhørende konvolut og tilklæbe denne, og derefter lægge den tilklæbte konvolut i yderkuverten sammen med den anden konvolut med udfyldt stemmeseddel samt følgebrevet.

7. Nye regler om hjælp til brevstemmeafgivning

Reglerne om hjælp til stemmeafgivning blev ændret ved lov nr. 1347 af 19. december 2008. Herefter har *alle* vælgere med behov for hjælp til stemmeafgivningen fået ret til at forlange, at hjælpen ydes af den person, som vælgeren selv har udpeget, når blot der samtidig medvirker en myndighedsperson (kommunal- og regionalvalglovens § 55, stk. 2 og § 67, stk. 4). Hjælpen ydes af den personligt udpegede hjælper *ud over* stemmemodtageren eller, hvis der medvirker flere stemmemodtagere, *i stedet for* den ene af stemmemodtagerne. Ønsker vælgeren hjælp fra en personligt udpeget hjælper, skal der således i *alle* tilfælde ud over den personlige hjælper tillige medvirke en stemmemodtager. Dette gælder såvel ved stemmeafgivningen på afstemningsdagen som ved brevstemmeafgivningen.

Den fornødne hjælp skal i tilfælde, hvor vælgeren ved brevstemmeafgivning har udpeget en personlig hjælper, ydes af hjælperen og stemmemodtageren i *for-ening*. Det vil dog være naturligt, at det er stemmemodtageren, der sikrer sig vælgerens identitet, giver vælgeren vejledning m.v. og attesterer stemmeafgivningen på følgebrevet. Som en følge heraf må hjælperen i stedet for stemmemodtageren underskrive følgebrevet på vælgerens vegne, hvis vælgeren skal have hjælp hertil, da den, der underskriver følgebrevet, ikke samtidig må attestere. Kan den person, vælgeren har udpeget, ikke underskrive følgebrevet, må en anden stemmemodtager tilkaldes for at løse denne opgave.

8. Brevstemmeprotokoller

Bemærk, at kommunalbestyrelsen skal oprette og føre en **protokol** over de brevstemmer, som kommunalbestyrelsen modtager til det pågældende valg. Se ministeriets cirkulære nr. 54 af 8. maj 2001 om brevstemmeprotokollers indhold og udformning.

9. Vejledning om brevstemmeafgivning til de kommunale og regionale valg den 17. november 2009

- ./. Vedhæftet som bilag findes Indenrigs- og Socialministeriets **Vejledning om brevstemmeafgivning til de kommunale og regionale valg den 17. novem-**

ber 2009 ved brevstemmeafgivning på folkeregistrene/borgerservice-centrene.

Kommunalbestyrelsen bedes sørge for, at vejledningen lægges frem på kommunens folkeregister/borgerservice med henblik på, at den kan være til rådighed for de vælgere, der henvender sig på folkeregistret/borgerservicecentret for at brevstemme.

I vejledningen er bl.a. gengivet indholdet af Indenrigs- og Socialministeriets bekendtgørelse af 10. august 2009 om, hvilke bogstavbetegnelser der ved de kommunale og regionale valg den 17. november 2009 skal tildeles kandidatlistester for partier, der pr. 1. august 2009 er opstillingsberettigede til folketingsvalg, og for det tyske mindretals parti. I tilslutning hertil er udtrykkeligt anført, at fortegnelsen ikke viser, om de nævnte partier opstiller til valget i den enkelte kommune eller region. Det er endvidere anført, at fortegnelsen ikke udelukker, at der i de enkelte kommuner/regioner kan være eller blive opstillet andre kandidatlistester. Bekendtgørelsen vil blive offentliggjort i Statstidende den 12. august 2009.

Med venlig hilsen

Nicoline Nyholm Miller
Valgkonsulent